

PROJEKT

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE OJRZEŃ

na lata 2022-2024

Ojrzeń 2021

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie	2
2.	Podstawy prawne	3
3.	Diagnoza demograficzno-społeczna gminy Ojrzeń	3
4.	Asystent rodziny oraz rodzinna piecza zastępcza	12
5.	Przemoc w rodzinie	14
6.	Uzależnienia	17
7.	Cele i zadania programu wspierania rodziny dla gminy Ojrzeń na lata 2022-2024	18
8.	Adresaci programu	21
9.	Analiza SWOT.....	21
10.	Realizacja programu	23
11.	Zasady finansowania.....	23
12.	Monitoring i kontrola realizacji programu	23
13.	Spis wykresów.....	24
14.	Spis tabel	25

1. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko m. in. poprzez przekazywanie wartości.

Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone a ich rozwiązywanie wymaga współpracy interdyscyplinarnej. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to główne problemy dezorganizujące życie rodziny. Różne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy doceniać i ciągle udoskonalać. Rodzinę, w której występują problemy należy wspierać w rozwiązywaniu trudnych sytuacji i problemów życiowych w celu powrotu do właściwego funkcjonowania. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą stosowaną w powyższym powinna być zasada pomocniczości. Działania pomocowe przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się z aktywnym udziałem i za zgodą rodziny. Praca z rodziną powinna być prowadzona w sposób kompleksowy a system wsparcia obejmować zarówno rodziny biologiczne jak i zastępcze. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Wszelkie działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są również ważne ze względów społecznych i ekonomicznych, konieczne z uwagi na obniżenie kosztów związanych z pobytem dziecka w rodzinie lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Ojrzeń na lata 2022-2024 jest strategicznym dokumentem, który ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie przy wykorzystaniu istniejących zasobów gminnych.

2. Podstawy prawne

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawa dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ojrzeń na lata 2021-2026.

3. Diagnoza demograficzno-społeczna gminy Ojrzeń

Gmina Ojrzeń położona jest w północno–zachodniej części województwa mazowieckiego. Od północy sąsiaduje z gminą Ciechanów, od wschodu z gminą Sońsk, od zachodu z gminą Gliniojeck - należącymi również do powiatu ciechanowskiego, natomiast od południa z gminami Nowe Miasto i Sochocin – obie te gminy wchodzą w skład powiatu płońskiego.

Powierzchnia gminy wynosi 123 km². W skład gminy wchodzi 30 miejscowości podzielonych na 26 sołectw: Baraniec, Brodzięcín, Bronisławie, Dąbrowa, Gostomin, Grabówiec, Halinin, Kałki, Kicin, Kowanty Borowe, Kraszewo, Luberadź, Luberadzyk, Łebki Wielkie, Młock, Młock–Kopacze, Nowa Wieś, Obrąb, Ojrzeń, Przyrowa, Rzeszotko, Skarżynek, Wojtkowa Wieś, Wola Wodzyńska, Zielona i Żochy.

Przez teren gminy przepływa rzeka Łydynia, która wpada do Wkry w sąsiedniej gminie. Czystość środowiska wodnego gminy powoduje, że na jej terenie licznie występują bobry i wydry. Ukształtowanie powierzchni terenu gminy powstało w wyniku oddziaływania

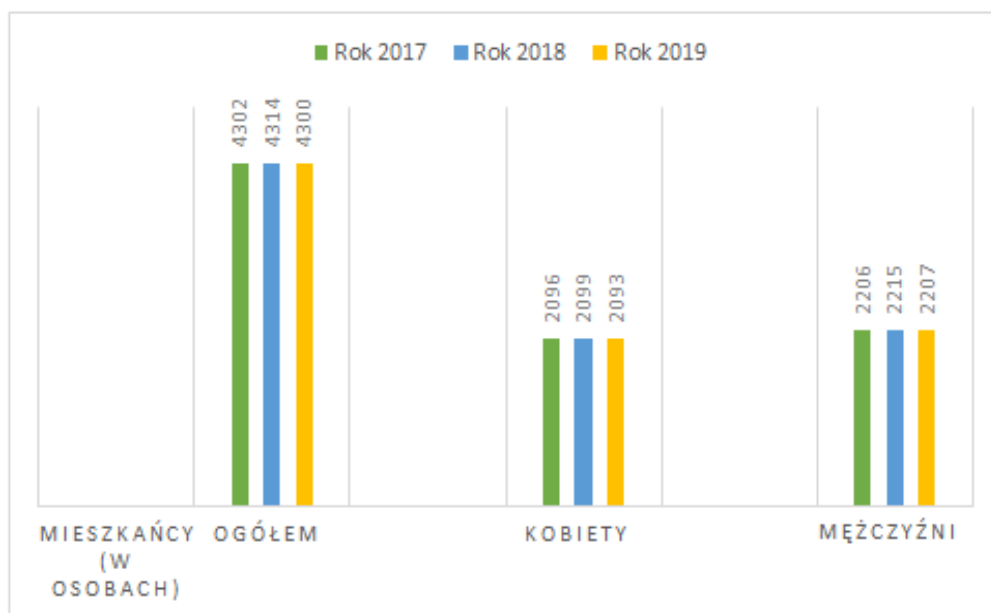
lodowca i późniejszych zmian erozyjnych – teren jest równinny z obniżeniami w dolinie rzeki Łydyni.

Gmina Ojrzeń ma charakter rolniczy. Rolnictwo jest jednym z głównych źródeł utrzymania dla większości mieszkańców gminy. Uprawiane są tu głównie zboża, ziemniaki a hodowane jest bydło mleczne oraz trzoda chlewna. Gleby są zróżnicowane pod względem typów i przydatności rolniczej. Łącznie grunty orne stanowią ok 70% ogółu powierzchni gminy Ojrzeń. Z tego dobre i średnie jakościowo grunty orne zaliczane do III i IV klasy stanowią ok. 40 % całości gruntów orných.

W gminie Ojrzeń notuje się bezrobocie na poziomie ok. 7 %. Wiąże się to z licznymi programami skierowanymi do osób bezrobotnych oferujących podniesienie kwalifikacji i znalezienie pracy.

Według danych Urzędu Gminy w Ojrzeniu na dzień 31 grudnia 2019 roku liczba ludności gminy Ojrzeń wynosiła 4300 osób. Miejscowościami o największej liczbie mieszkańców były: Ojrzeń, Kraszewo oraz Młock i Żochy. Z kolei najmniej osób na terenie gminy zamieszkiwało wsie Baraniec, Radziwie i Trzpioly.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Ojrzeń z podziałem na płeć w latach 2017 - 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ojrzeń

Tabela 1. Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach administracyjnych gminy Ojrzeń w latach 2017-2019

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców w 2017 roku	Liczba mieszkańców w 2018 roku	Liczba mieszkańców w 2019 roku
1	Baraniec	33	33	33
2	Brodzięcín	98	93	96
3	Bronisławie	138	134	122
4	Dąbrowa	175	189	188
5	Gostomin	168	175	178
6	Grabówiec	89	89	89
7	Halinin	47	43	46
8	Kałki	73	71	78
9	Kicin	117	121	124
10	Kowanty – Borowe	181	182	182
11	Kraszewo	378	382	380
12	Lipówiec	43	43	43
13	Luberadz	188	188	185
14	Luberadzyk	45	46	45
15	Łebki Wielkie	106	109	112
16	Młock	326	325	323
17	Młock – Kopacze	76	76	67
18	Nowa Wieś	170	169	168
19	Obrąb	149	147	145
20	Ojrzeń	717	720	718
21	Osada Wola	35	34	33
22	Przyrowa	113	113	113
23	Radziwie	38	38	37
24	Rzeszotko	60	57	67
25	Skarżynek	125	121	108
26	Trzpioły	33	34	36
27	Wojtkowa Wieś	142	140	143
28	Wola Wodzyńska	145	145	146
29	Zielona	51	56	53
30	Żochy	243	241	242
	Ogółem	4302	4314	4300

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ojrzeń

Liczba ludności na terenie Gminy Ojrzeń ma tendencję malejącą, co wskazuje na wyludnienie się gminy. Stan ten spowodowany jest małą liczbą urodzeń oraz powolnym procesem starzenia się mieszkańców gminy. W gminie panuje przewaga mężczyzn z stosunku co do liczby kobiet.

Tabela 2. Struktura wieku mieszkańców w latach 2017 - 2019

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Mieszkańcy (w osobach)			
Ogółem	4302	4314	4300
Kobiety			
Ogółem	2096	2099	2093
Wiek 0-17	391	396	396
Wiek 18-60	1235	1234	1217
Wiek 61 i więcej	470	469	480
Mężczyźni			
Ogółem	2206	2215	2207
Wiek 0-17	446	439	445
Wiek 18-65	1539	1533	1509
Wiek 66 i więcej	221	243	253

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ojrzeń

Jak łatwo można zauważyć największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, jest to około 63 % ogółu mieszkańców. Ponadto na uwagę zasługuje fakt, że liczba osób w wieku powyżej 60 roku życia wzrasta. Proporcje liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym są niekorzystne i utrzymywanie się tej tendencji może w przyszłości skutkować negatywnym wpływem na zdolności rozwojowe gminy.

Tabela 3. Liczba urodzeń i liczba zgonów mieszkańców gminy Ojrzeń w latach 2017-2019

Liczba urodzeń			Liczba zgonów		
2017	2018	2019	2017	2018	2019
51	48	50	52	58	44

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ojrzeń

W roku 2019 stosunek urodzeń do zgonów był dodatni i wynosił +6. Oznacza to, że więcej było urodzeń niż zgonów. Jednakże w poprzednich latach stosunek ten był ujemny (w 2018 r. wynosił -10, a w 2017 r. -1).

Tabela 4. Migracje wewnętrzne - napływ ludności na teren gminy Ojrzeń

Rok	2017		2018		2019	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Wieś	21	14	31	29	29	22
Ogółem	35		60		51	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ojrzeń

Tabela 5. Migracje wewnętrzne - odpływ ludności na terenie gminy Ojrzeń

Rok	2017		2018		2019	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Wieś	27	32	23	13	40	28
Ogółem	59		36		68	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ojrzeń

W 2019 roku saldo migracji w gminie Ojrzeń było ujemne, gdyż więcej osób odpływało z gminy (68 osób) niż napływało (51 osób). Jednakże można zauważyć, iż saldo migracji w gminie Ojrzeń ma różne tendencje, ponieważ w 2018 roku więcej osób napłynęło do gminy Ojrzeń niż odpłynęło. Odwrotnie było natomiast w 2017 roku (więcej osób odpłynęło).

W gminie dominuje struktura rodzinna 2+3 (rodzice i trójka dzieci). Drugim najczęściej występującym modelem jest struktura 2+2 (rodzice i dwójka dzieci). W przeważającej części gospodarstw matka zajmuje się wychowaniem dzieci i prowadzeniem domu, natomiast ojciec pracuje. W ostatnich latach coraz bardziej popularny staje się układ, w którym obydwój rodziców pracuje, natomiast dzieci chodzą do szkoły, przedszkola lub zajmują się nimi babcie lub opiekunki.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

W związku z wprowadzeniem Programu „500 +” oraz innymi świadczeniami sytuacja materialna i bytowa w rodzinach się poprawiła. Przyczyniło się to w znacznej mierze do ograniczenia ubóstwa przede wszystkim w rodzinach wielodzietnych. Natomiast z roku na

rok można zauważyć wzrost bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych, przez co zwiększa się zapotrzebowanie na porady specjalistyczne, terapie skierowane do rodziców, opiekunów i dzieci. W celu rozwiązania powyższego problemu należy prowadzić lokalne kampanie informujące o możliwości uzyskania wsparcia, prowadzić działania profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży, propagować właściwe postawy rodzicielskie.

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeńcu.

Tabela 6. Powody przyznania pomocy społecznej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeńcu w latach 2017-2019

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	Rok 2017	% do ogólnej liczby korzystających z pomocy ¹	Rok 2018	% do ogólnej liczby korzystających z pomocy ¹	Rok 2019	% do ogólnej liczby korzystających z pomocy ¹
Ubóstwo	36	12,2%	26	8,25%	38	19,29%
Bezrobocie	65	22,03%	53	16,82%	39	20,41%
Niepelnosprawność	42	14,38%	51	16,19%	31	16,23%
Długotrwała lub ciężka choroba	96	132,54%	134	42,54%	60	31,41%
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	70	23,73%	78	24,76%	45	23,56%
Alkoholizm	8	2,71%	7	2,22%	6	3,14%
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	0,68%	1	0,32%	1	0,52%
Zdarzenie losowe	2	0,68%	10	3,17%	2	1,05%
Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej²	130	44,07%	172	54,605	75	39,275

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeńcu

¹ korzystający z pomocy społecznej mogą być objęci różnymi dysfunkcjami, dlatego też suma nie równa się 100%

² jest to rzeczywista liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

Uwzględniając podane powyżej przyczyny udzielania pomocy społecznej osobom i rodzinom przez GOPS w Ojrzeniu w 2019r. najczęstszym powodem uzyskania pomocy była: długotrwała lub ciężka choroba – 31,41% oraz bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych – 23,56%. W dalszej kolejności można wymienić: bezrobocie 20,41 %, natomiast ubóstwo stanowi 19,29% i niepełnosprawność stanowi 16,23%. Najniższy odsetek stanowiły: alkoholizm - 3,14%, zdarzenie losowe 1,05%, trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego - 0,25% W wielu przypadkach u korzystających z pomocy osób i rodzin występuje równocześnie kilka dysfunkcji. W 2019 r. z przedstawionych powyżej danych posiadanych przez GOPS wynika, że długotrwała choroba oraz długotrwała lub ciężka choroba i bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych to główne czynniki decydujące o zasadności przyznania pomocy społecznej. Powyższe problemy występują łącznie wraz z innymi czynnikami przedstawionymi powyżej w tabeli. Określona w ustawie pomoc jest realizowana w następujących formach: pomoc pieniężna, pomoc rzeczowa. Ze względu na źródło finansowania pomoc pieniężna jest przyznawana w ramach zadań własnych gminy oraz zadań zleconych.

Tabela 7. Formy udzielonej pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeniu w latach 2017-2019

Formy pomocy	Rok	Liczba osób którym przyznano (decyzją świadczenia)	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Zasilek stały – zadanie zlecone	2017	20	190	100.954,00	20	25
	2018	20	202	112.496,00	20	25
	2019	20	206	120.588,00	20	25
w tym dla: osób samotnie gospodarujących	2017	17	162	92.289,00	17	17
	2018	17	173	104.339,00	17	17
	2019	17	184	113.913,00	17	17
pozostającej w rodzinie	2017	3	28	8.665,00	3	8
	2018	3	29	8.175,00	3	8
	2019	3	22	6.675,00	3	8
Zasiłki okresowe ogółem	2017	7	7	2.999,00	7	20
	2018	5	11	2.751,00	5	9
	2019	3	18	6.675,00	3	8
w tym przyznane z powodu: bezrobocia	2017	7	7	2.999,00	7	20
	2018	4	8	1.733,00	4	8
	2019	1	1	350,00	1	1
długotrwałej choroby	2017	0	0	0	0	0
	2018	1	3	1.018,00	1	1
	2019	0	0	0	0	0
Niepełnosprawności	2017	0	0	0	0	0

	2018	0	0	0	0	0
	2019	2	17	5.959,00	2	2
innego powodu	2017	0	0	0	0	0
	2018	0	0	0	0	0
	2019	0	0	0	0	0
Schronienie	2017	3	699	14.054,00	3	3
	2018	4	1.193	34.488,00	4	4
	2019	8	1.351	39.855,00	8	8
Posilek	2017	167	21.553	54.561,00	89	380
	2018	141	18.204	46.738,00	74	308
	2019	112	14.127	36.982,00	62	263
w tym dla dzieci	2017	163	20.279	47.743,00	85	376
	2018	139	17.804	42.058,00	72	306
	2019	110	13.705	31.983,00	60	261
Ubranie	2017	0	0	0	0	0
	2018	0	0	0	0	0
	2019	0	0	0	0	0
Usługi opiekuńcze ogółem	2017	0	0	0	0	0
	2018	0	0	0	0	0
	2019	0	0	0	0	0
w tym specjalistyczne	2017	0	0	0	0	0
	2018	0	0	0	0	0
	2019	0	0	0	0	0
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	2017	2	2	650,00	2	6
	2018	10	11	7.935,00	10	30
	2019	2	3	4.350,00	2	6
Sprawienie pogrzebu	2017	0	0	0	0	0
	2018	0	0	0	0	0
	2019	1	1	2.900,00	1	2
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	2017	120	120	14.671,00	120	247
	2018	157	198	23.263,00	157	323
	2019	61	61	14.643,00	61	83
w tym zasiłki specjalne celowe	2017	75	92	7.865,00	75	131
	2018	118	159	15.398,00	118	210
	2019	35	44	6.316,00	35	52
Odpłatność gminy za domy pomocy społecznej	2017	0	0	0	0	0
	2018	1	2	3.618,00	1	1
	2019	1	5	13.290,00	1	1
Praca socjalna	2017	0	0	0	214	585
	2018	0	0	0	236	572
	2019	0	0	0	169	428

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeniu

Jak wynika z wyżej przedstawionych danych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzaniu w 2019 r. wydatkował 239.283,00 zł. Pomocą finansową zostało objętych 158 rodzin tj. 396 osób w rodzinach.

Tabela 8. Rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2017-2019

Formy pomocy	Rok	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Świadczenie przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródła finansowania)	2017	295	192	541
	2018	315	221	554
	2019	191	137	368
W tym: świadczenia pieniężne	2017	131	130	264
	2018	173	172	357
	2019	76	75	109
świadczenia niepieniężne	2017	167	89	380
	2018	145	78	312
	2019	121	71	273
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	2017	295	192	541
	2018	315	221	554
	2019	191	137	368
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej ogółem	2017	214	214	585
	2018	236	236	572
	2019	169	169	428
w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	2017	31	31	73
	2018	30	30	46
	2019	38	38	70

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzaniu

Z powyższych danych wynika, że wzrosła i nadal utrzymuje się wysoka liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej tutejszego Ośrodka (emerytów i rencistów). Problem ubóstwa i przedstawienie tego zjawiska wydaje się szczególnie trudne, ponieważ w ustawie o pomocy społecznej nie uregulowano jednoznacznie na jakiej podstawie określić to zjawisko.

Nie zawsze, nie przekroczenie kryterium dochodowego wskazuje na ubóstwo. Z poziomu statystyki określenie ubóstwa biorąc pod uwagę tylko kryterium dochodowe byłoby najwłaściwsze, ponieważ określałoby ilość osób i rodzin, których dochody nie

przekraczają pewnego progu dochodowego określonego ustawą. Drugim rozwiązaniem może być kwalifikowanie zjawiska ubóstwa w rodzinach przez pracownika socjalnego. To z kolei byłoby najwłaściwszym sposobem określania zjawiska ubóstwa dla celów pomocy społecznej.

Ubóstwo jest jedną z podstaw do udzielenia pomocy społecznej. Wśród przyczyn wpływających na ubóstwo należy wymienić bezrobocie, szybkość zmian następujących w strukturze gospodarczej przekraczająca zdolności adaptacyjne pracowników do nowych zawodów, niepełnosprawność, rozpad modelu tradycyjnej rodziny, a także różne formy dyskryminacji na rynku pracy. Szeroka definicja określa ubóstwo jako złożone zjawisko społeczne, powodowane czynnikami społeczno-ekonomicznymi, a zwłaszcza problemem bezrobocia, liczbą rodzin wielodzietnych i niepełnych, wskaźnikiem rodzin żyjących z osobą niepełnosprawną lub długotrwale chorą oraz bezdomnością. Niskie dochody lub brak środków finansowych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych osób i rodzin warunkują korzystanie z pomocy społecznej.

4. Asystent rodziny oraz rodzinna piecza zastępcza

Rodzinom, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych udzielane jest wsparcie asystenta rodziny. Głównym celem asystentury w rodzinie jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, nauczenie umiejętnego prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego w rodzinie przeżywającej trudności w pełnieniu swoich funkcji. Asystentura rodziny polega głównie na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu odpowiednich rozwiązań dotyczących trudnej sytuacji życiowej. Asystent przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Zadania asystenta rodziny zostały określone w art. 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela 9. Ilość rodzin objętych pracą asystenta rodziny na przełomie lat 2018-2020

	2018	2019	2020
Ilość rodzin objętych pracą asystenta rodziny	6	8	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeńiu

Podjmując pracę z rodziną główny akcent został nałożony na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej. Podczas wsparcia asystenta rodziny w rodzinach zazwyczaj odnotowuje się takie problemy, jak: trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, nieumiejętność gospodarowania środkami finansowymi rodziny, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, trudności w utrzymywaniu zasad higieny, bezrobocie, alkoholizm jednego lub obojga małżonków.

Kwestie prawne związane ze wspieraniem rodziny i systemem pieczy zastępczej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa ta określa m.in. zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej, zasady jej finansowania. Organem zajmującym się koordynacją rodzinnej pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Gmina Ojrzeń podlega pod PCPR w Ciechanowie, który swoją siedzibę ma przy ul. 17 Stycznia 7. Do zadań powyższej jednostki należy m. in. powoływanie i rozwiązywanie rodzin zastępczych.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dziecka w szeroko rozumianej pieczy zastępczej. Wydatki kształtują się na poziomie 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej wydatków na opiekę i wychowanie dziecka. Głównym zadaniem i istotą działań pomocowych powinno być przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

5. Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie to problem skomplikowany oraz wielowątkowy. Mówiąc o przemocy jednocześnie myślimy o jej konsekwencjach, o bólu i cierpieniu jakich doświadcza ofiara i cała rodzina żyjąca z tym problemem. Świadomość przemocy w rodzinie jest powszechna, a różne formy przeciwdziałaniu temu zjawisku podejmują liczne instytucje administracji rządowej i samorządowej a także organizacje pozarządowe. Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko ofiary ale niesie za sobą konsekwencje dla społeczeństwa. W literaturze można znaleźć wiele określeń pojęcia przemocy. Jedna z definicji mówi o tym, że przemoc to: „siła przeważająca czyjąś siłę; fizyczna przewaga wykorzystywana do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś; narzucona bezprawnie władza, panowanie; czyny bezprawne, dokonywane z użyciem fizycznego przymusu; gwałtu”. W ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przedstawiono informacje o formach pomocy dla ofiar przemocy. Udzielenie pomocy zostało oparte na poniższych działaniach: na szeroko rozumianym poradnictwie zarówno medycznym, psychologicznym, prawnym socjalnym, rodzinnym zawodowym, zabezpieczenie przed dalszym doznawaniem przemocy oraz zapewnienie schronienia w specjalnych ośrodkach wsparcia. Korzystanie z pomocy dla ofiar przemocy odbywa się bezpłatnie. Zgodnie z powyższą ustawą ofiarom przemocy jest udzielana także pomoc w formie:

- interwencji kryzysowej i wsparcia,
- badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzenia ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie,
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

W art. 4 powyższej ustawy jest mowa o stosowaniu oddziaływań korekcyjno-kompensacyjnych. Działania takie są przeznaczone dla osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których sąd orzekł karę pozbawienia wolności lub warunkowo zawiesił wykonanie kary.

Z kolei art. 9d przedmiotowej ustawy mówi o podejmowaniu interwencji wobec rodziny dotkniętej przemocą, która odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów

alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Rozpoczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” przez przedstawiciela w/w jednostek w ramach prowadzonych czynności służbowych czy zawodowych w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Natomiast w przypadku nieobecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie w sytuacji złego stanu zdrowia lub ze względu na zagrożenie życia i zdrowia wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie. W przypadku gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest niewykonalne, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje bez jej udziału. Wszczynając procedurę, podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta — B”. Przekazanie wypełnionego formularza „Niebieska Karta — A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury. Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego po otrzymaniu formularza „Niebieska Karta — A” niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania, przekazuje go członkom zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Na posiedzeniu członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności zaproszonej osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, dokonują analizy sytuacji rodziny i wypełniają formularz „Niebieska Karta - C”. W stosunku do osoby, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej wypełniają formularz „Niebieska Karta — D”. Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” określa także, że przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej podejmują działania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w szczególności:

- diagnozują sytuację rodziny, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą;
- przekazują informacje o konsekwencjach popełnianych czynów;

- motywują do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych;
- przeprowadzają rozmowę pod kątem nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków;
- przekazują informacje o koniecznych do zrealizowania działaniach w celu zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie. Z kolei zakończenie procedury następuje w przypadku:
 - ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W gminie Ojrzeń zespół interdyscyplinarny został powołany Zarządzeniem Nr 19 Wójta Gminy Ojrzeń z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie powołania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Ojrzeń.

Określenie faktycznej skali zjawiska przemocy jest trudne. Poniżej przedstawiono tabelę, która przedstawia liczbę wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” na terenie gminy Ojrzeń w latach 2017-2019.

Tabela 10. Liczba interwencji KPP Ciechanów i PP Ojrzeń, w których została rozpoczęta procedura Niebieskiej Karty dotycząca sytuacji konfliktowych lub/i przemocy w rodzinie w latach 2017-2019

Liczba „Niebieskich kart – A”, które wpłynęły do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeniu		Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
W tym wypełnione przez	Ośrodek Pomocy Społecznej	3	5	0
	Policję	6	4	5
	Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
	Oświatę	0	0	0
	Ochronę Zdrowia	0	0	0
RAZEM		9	9	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeniu

6. Uzależnienia

Oszacowanie skali problemu uzależnienia jest trudne z uwagi na znaczny odsetek osób dotkniętych problemem, które nie szukają wsparcia u profesjonalistów i w instytucjach pomocowych. Skalę tego problemu na terenie gminy Ojrzeń przedstawiono na podstawie danych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ojrzeniu.

Tabela 11. Podejmowane działania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ojrzeniu

Działania	2017	2018	2019
Liczba osób zgłoszonych na Komisję	16	14	12
Liczba wysłanych zaproszeń na Komisję	16	14	12
Liczba osób skierowanych na rozmowę z Terapeutą	20	16	18
Liczba osób przekazanych do Sądu Rejonowego w Ciechanowie	6	5	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ojrzeniu

Na przestrzeni trzech lat na terenie gminy Ojrzeń problem alkoholizmu utrzymuje się na podobnym poziomie. Jednocześnie coraz częściej podejmowane są decyzje o przekazaniu sprawy do Sądu Rejonowego w Ciechanowie.

7. Cele i zadania Programu Wspierania Rodziny dla gminy Ojrzeń na lata 2022-2024

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest stworzenie efektywnego systemu wspierania rodziny, który umożliwi poprawę sytuacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu.

Cel 1	Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców
Zadania do realizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny oraz prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny; 2. Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą w różnych obszarach; 3. Rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodziny; 4. Prowadzenie programów dotyczących aktywizacji społecznej dla rodziców; 5. Prowadzenie programów integracyjnych z udziałem dzieci i rodziców; 6. Udział asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną;
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz poprawa umiejętności wychowawczych; 2. Zmiana postaw i zachowań w rodzinach zagrożonych; 3. Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi; 4. Upowszechnienie funkcji i roli asystenta w rodzinach niewydolnych wychowawczo; 5. Współpraca podmiotów i instytucji zajmujących się pomocą rodzinie.
Wskaźniki realizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny; 2. Liczba rodzin objętych pomocą w różnych obszarach; 3. Liczba szkoleń i osób w nich uczestniczących; 4. Ilość i rodzaj programów aktywizacyjnych i integracyjnych; 5. Ilość osób objętych programami; 6. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną.
Realizatorzy	GOPS; GKRPA; Policja; organizacje pozarządowe.

Cel 2	Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu
Zadania do realizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie i wspieranie zajęć pozalekcyjnych; 2. Wdrażanie procedur w sytuacjach kryzysowych; 3. Realizacja programów profilaktycznych i terapeutycznych, 4. Wspieranie rodziny w formie poradnictwa; 5. Działania na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej członków rodzin; 6. Propagowanie i wspieranie zdrowego stylu życia; 7. Promowanie funkcji rodziny wspierającej
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost świadomości na temat pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny; 2. Podniesienie możliwości prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży w rodzinach; 3. Przyjmowanie pozytywnych postaw społecznych i obywatelskich przez dzieci i młodzież; 4. Rozpowszechnienie wiedzy dotyczącej rodzin wspierających; 5. Podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży.
Wskaźniki realizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ewaluacja podjętych działań; 2. Liczba rodzin, które nabyły umiejętności prawidłowego funkcjonowania; 3. Ilość i rodzaj programów profilaktycznych i terapeutycznych; 4. Liczba i ilość form zajęć pozalekcyjnych.
Realizatorzy	GOPS; GKRPA; Policja; organizacje pozarządowe.

Cel 3	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
Zadania do realizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych; 2. Realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży; 3. Realizowanie integracyjnych form nauczania, 4. Wsparcie dzieci i młodzieży poprzez poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne.
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa wyników w nauce dzieci i młodzieży; 2. Prezentowanie właściwych postaw przez dzieci i młodzież; 3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieciom niepełnosprawnym.
Wskaźniki realizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba programów profilaktycznych i edukacyjnych; 2. Liczba klas integracyjnych, grup integracyjnych w przedszkolach i żłobkach; 3. Liczba dzieci niepełnosprawnych w grupach integracyjnych; 4. Liczba konsultacji pedagogicznych i psychologicznych w szkołach;
Realizatorzy	GOPS; placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

Cel 4	Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących
Zadania do realizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, przedstawicieli instytucji kontaktujących się z rodziną; 2. Monitorowanie środowisk zagrożonych, 3. Współpraca z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, 4. Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia; 5. Dążenie do reintegracji rodzin, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej; 6. Prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, mającej na celu organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży.
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ukierunkowana pomoc na rzeczywiste problemy i potrzeby rodziny; 2. Rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży; 3. Zacieśnienie współpracy z podmiotami podejmującymi różnorodne działania na rzecz rodzin z dziećmi; 4. Rozwój wolontariatu; 5. Podniesienie profesjonalizmu osób niosących pomoc rodzinie.
Wskaźniki realizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób objętych monitoringiem i wsparciem; 2. Liczba wolontariuszy; 3. Ilość proponowanych alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
Realizatorzy	GOPS; GKRPA; placówki oświatowe; organizacje pozarządowe.

8. Adresaci programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest skierowany do rodzin mieszkających na terenie gminy Ojrzeń. Do realizacji celów Programu przyjęto definicję rodziny, która została wskazana w art. 6 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej określającą rodzinę, jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Zauważyć należy, iż rozumienie to nie wymaga występowania instytucjonalnej formy małżeństwa czy więzi pokrewieństwa. Adresatami programu są rodziny wychowujące dzieci, w tym w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny o trudnej sytuacji materialno-bytowej, rodziny zagrożone ubóstwem, dotknięte przemocą, jak również rodziny, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

9. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none">1. Realizacja celów strategicznych i operacyjnych wynikających z dokumentów strategicznych:<ul style="list-style-type: none">- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ojrzeń na lata 2021-2026,- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanego co roku przez Radę Gminy Ojrzeń;- Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;2. Działalność GKRPA w Ojrzeniu;3. Doświadczona kadra GOPS w Ojrzeniu;	<ol style="list-style-type: none">1. Niedostateczna wiedza mieszkańców dot. funkcjonowania punktów specjalistycznych;2. Brak aktywności klientów pomocy społecznej do tworzenia grup samopomocowych;3. Istnienie szarej strefy zatrudnienia;4. Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego;5. Brak poradni rodzinnych (najbliższa znajduje się w Ciechanowie);6. Brak klubów integracji społecznej;7. Utrudniony dostęp do specjalistycznych usług medycznych w zakresie ochrony zdrowia;8. Brak gotowości rodzin dysfunkcyjnych do zmian stylu życia;9. Bezradność i roszczeniowość rodzin korzystających z pomocy społecznej;

<ol style="list-style-type: none"> 4. Pozytywny stosunek lokalnego samorządu do spraw społecznych; 5. Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjno–Informacyjnego; 6. Wsparcie asystenta rodziny; 7. Zdiagnozowane problemy społeczności lokalnej; 8. Dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe; 9. Otwartość GOPS na współpracę ze środowiskiem lokalnym. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiana w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych; 2. Edukacja i uświadamianie społeczeństwa na temat problemów społecznych; 3. Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji; 4. Podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pracującą z rodzinami; 5. Edukacja rodziców, w szczególności przez treningi umiejętności rodzicielskich, radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzaniem budżetem domowym; 6. Wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zanik więzi i tradycji rodzinnych; 2. Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych; 3. Rozpad rodzin (rozwoły, separacje, emigracja); 4. Występowanie dysfunkcji w rodzinie (przemoc, narkomania, alkoholizm, inne uzależnienia); 5. Zaniechanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców; 6. Występowanie zjawiska „dziedziczenia biedy”; 7. Wypalenie zawodowe pracowników.

10. Realizacja programu

Realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Ojrzeń na lata 2022 - 2024 powierza się Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Ojrzeniu, który współpracuje m. in. z:

1. placówkami oświatowymi,
2. Posterunkiem Policji,
3. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ojrzeniu;
4. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie;

11. Zasady finansowania

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

1. budżetu gminy Ojrzeń,
2. dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
3. dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
4. innych środków pozyskanych w ramach dotacji.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

12. Monitoring i kontrola realizacji programu

Monitoring programu prowadzony będzie corocznie poprzez gromadzenie danych w zakresie wszelkich działań opisanych w niniejszym Programie.

W terminie do 31 marca każdego roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeniu zobowiązany jest do przekazywania Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb.

Spis wykresów

1. Liczba mieszkańców gminy Ojrzeń z podziałem na płeć w latach 2017 - 2019 24

Spis tabel

Tabela 1.

Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach administracyjnych gminy Ojrzeń w latach 2017-2019 5

Tabela 2.

Struktura wieku mieszkańców w latach 2017 – 2020 6

Tabela 3.

Liczba urodzeń i liczba zgonów mieszkańców gminy Ojrzeń w latach 2017-2019 6

Tabela 4.

Migracje wewnętrzne - napływ ludności na teren gminy Ojrzeń 7

Tabela 5.

Migracje wewnętrzne - odpływ ludności z terenu gminy Ojrzeń 7

Tabela 6.

Powody przyznania pomocy społecznej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeniu w latach 2017-2019 8

Tabela 7.

Formy udzielonej pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeniu w latach 2017-2019 9

Tabela 8.

Rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2017-2019 11

Tabela 9.

Ilość rodzin objętych pracą asystenta rodziny na przełomie lat 2018-2020 13

Tabela 10.

Liczba interwencji KPP Ciechanów i PP Ojrzeń, w których została rozpoczęta procedura Niebieskiej Karty dotycząca sytuacji konfliktowych lub/i przemocy w rodzinie w latach 2017-2019 16

Tabela 11.

Podejmowane działania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ojrzeniu 17